

Asia: Virolahden aurinkovoimalahankkeen osayleiskaavamuutoksen ehdotus

Virolahden kunta
kaavoitus@virolahti.fi, kkirjaamo@virolahti.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fortum suunnittelee aurinkoenergian tuotantoaluetta Virolahdelle. Suunnittelualue sijaitsee Virolahden kunnan alueella. Kaavoitettavan alueen ala on n. 173 ha. Kaavoitettavalla alueella on aurinkovoimakäyttöön osoitettavia alueita n. 114 ha.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa on toteutettu maastokaudella 2023-2024 linnustoselvitys ja soitimia on kartoitettu 2024.

Alueen poikki virtaava Saarasjärvenoja on luontoselvityksen perusteella hyvää saukon elinympäristöä. Vesistö pysyy sulana myös talvisaikaan. Mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen. Liikenne on myös saukolle uhka, joten hankkeen myötä lisääntyvä liikenne saattaa vaikuttaa lajin menestykseen. Saukon lisäksi hankealueelta on tehty myös ilveksestä jälkihavaintoja.

Linnustoselvitysten perusteella alueella elää metsoja ja pelloilla soi muutamia teeriä. Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Linnustoselvitysten menetelmien osalta Luke näkee, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Aurinkovoimaloiden alue on laaja alue, jossa tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia elämistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen.

Saarasjärvenojassa elää eristynyt purotaimenkanta. Luke näkee, että taimenen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: valumavesien ohjailu, ojien selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Samoin on vältettävä esim. teiden rakentamista purojen ja muiden uomien yli, ja jos niitä tehdään, ne on toteutettava siten, ettei muodostu pysyviä eikä tilapäisiä vaellusesteitä. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Tiivis aurinkopaneelirakentaminen aiheuttaa varjostusta ja vaikuttaa laajalla alalla kenttäkerroksen kasvillisuuteen ja maaperään. Vaikutukset maaperäeliöstöön, orgaanisen aineksen hajotukseen, ravinnekiertoon ja vesitaseeseen sekä hiilenkiertoon voimala-alueiden maaperässä tulisi selvittää. Lisäksi on tärkeää huomioida aurinkopaneelien sekä huoltoteiden, ojitusten ja maanmuokkauksen mahdolliset vaikutukset valumavesiin ja haasteet vesien hallinnalle. Tarvittavan sähkönsiirron (ja sitä kautta erilaisten lineaarirakenteiden lisääntyminen maisemassa) vaikutuksia tulisi myös tarkastella osana vaikutustapojen kokonaisuutta.

Luke näkee, että tässä hankkeessa on tärkeää selvittää mikä olisi riittävä etäisyys paneelien ja hankkeen muiden rakenteiden ja Saarasjärvenojan välille, jotta minkäänlaisia haittavaikutuksia useille uhanalaisille lajeille, jotka ojaa käyttävät, ei synny.

Lisäksi tulee huomioida hankkeen vaikutukset metsästykselle huolellisemmin.

3 Lausunnon tiivistelmä

Aurinkovoimaloiden alue on laaja alue, jossa tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia eläimistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen. Näiden elinympäristössä tapahtuvien muutosten lisäksi aurinkovoiman suunnittelussa tulee huomioida sähkönsiirtoon liittyvät seikat ja rakennusajan aiheuttama häiriö sekä huoltoteiden käytöstä aiheutuva häiriö myös rakennusvaiheen jälkeen. Saarasjärvenojassa elää eristynyt purotaimenkanta. Luke näkee, että taimenen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Samoin on vältettävä esim. teiden rakentamista purojen ja muiden uomien yli, ja jos niitä tehdään, ne on toteutettava siten, ettei muodostu pysyviä eikä tilapäisiä vaellusesteitä. Luke näkee, että tässä hankkeessa on tärkeää selvittää mikä olisi riittävä etäisyys paneelien ja hankkeen muiden rakenteiden ja Saarasjärvenojan välille, jotta minkäänlaisia haittavaikutuksia useille uhanalaisille lajeille, jotka ojaa käyttävät, ei synny.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 04.11.2024 klo 11:27:04.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: